

**Pentru aprobarea proiectului de lege privind
modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Vizează:

Secretarul general al Guvernului

Victor BODIU

Aprobată în ședința Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****privind modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Legea nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.103-105, art.391), se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 17:

lit.c) se completează în final cu cuvintele „ , precum și a obligațiilor legale privind conflictul de interese”;

se completează cu lit.e¹), cu următorul cuprins:

„e¹) neasigurarea de către persoanele sau organele competente a măsurilor de protecție stabilite de lege pentru funcționarul public care informează cu bună credință despre comiterea actelor de corupție și celor conexe acestora, faptelor de comportament corupțional, de nerespectare a regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și de încălcare a obligațiilor legale privind conflictul de interese;”.

2. Articolul 18 va avea următorul cuprins:

„Articolul 18. Informarea cu bună credință despre comiterea actelor de corupție și celor conexe acestora, faptelor de comportament corupțional, de nerespectare a regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și de încălcare a obligațiilor legale privind conflictul de interese

(1) Funcționarul public care a luat cunoștință de comiterea actelor de corupție și celor conexe acestora, faptelor de comportament corupțional, de nerespectare a regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și de încălcare a obligațiilor legale privind conflictul de interese este în drept să informeze despre aceasta, în formă verbală sau scrisă, conducătorul ierarhic superior, subdiviziunea specializată, conducătorul autorității sau instituției publice, organul de urmărire penală, procurorul, organizațiile neguvernamentale, mass-media și Comisia Națională de Integritate.

(2) Funcționarul public care informează cu bună credință despre comiterea actelor de corupție și celor conexe acestora, faptelor de comportament

corupțional, de nerespectare a regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și de încălcare a obligațiilor legale privind conflictul de interese beneficiază de măsurile necesare, stabilite de Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public, pentru a asigura protecția acestuia.”

Art.II. – Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.74-75, art.243) se completează după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 12¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 12¹. Măsurile de protecție

(1) Funcționarul public care informează cu bună credință despre comiterea actelor de corupție și celor conexe acestora, faptelor de comportament corupțional, de nerespectare a regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și de încălcare a obligațiilor legale privind conflictul de interese beneficiază de următoarele măsuri de protecție, aplicate separat sau cumulativ, după cum urmează:

a) prezumția de bună credință pînă la proba contrarie;

b) confidențialitatea datelor cu caracter personal;

c) transferul în condițiile Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

(2) Pentru acțiunile sale de informare cu bună credință menționate în alineatul (1) funcționarul public nu poate fi sancționat disciplinar.”

(3) Pentru neaplicarea măsurii prevăzute la lit.c) alin.(1) din prezentul articol, precum și pentru nerespectarea prevederii alin.(2) sînt responsabili conducătorul ierarhic superior, subdiviziunea specializată, conducătorul autorității sau instituției publice și, conducătorul Comisiei Naționale de Integritate.”

2. La articolul 13, alineatul (2) se completează în final cu lit.e), cu următorul cuprins:

„e) să asigure aplicarea măsurilor de protecție stabilite de lege funcționarului public care informează cu bună credință despre comiterea actelor de corupție și celor conexe acestora, faptelor de comportament corupțional, de nerespectare a regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și de încălcare a obligațiilor legale privind conflictul de interese.”

Art.III. – Codul contravențional al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii

Moldova, 2009, nr. 3-6, art. 15), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 314¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 314¹. Neasigurarea măsurilor de protecție

Neasigurarea măsurilor stabilite de lege pentru a asigura protecția funcționarului public care informează despre comiterea actelor de corupție și celor conexe acestora, faptelor de comportament corupțional, de nerespectare a regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și de încălcare a obligațiilor legale privind conflictul de interese,

se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.

2. La articolul 401 alineatul (1), prima propoziție, după cifra „314”, se completează cu cifra „, 314¹”.

Art.IV. – Prezenta lege intră în vigoare cu începere de la 1 februarie 2012.

Președintele Parlamentului

Nota informativă
la proiectul legii cu privire la modificarea și completarea
unor acte legislative
<p>În prezent, Republica Moldova în calitate de membru al comunității internaționale acordă problemei prevenirii și combaterii corupției o atenție deosebită, ea constituind una din prioritățile actuale ale reformelor economice, politice și sociale.</p>
<p>Drept urmare, în ultimii ani Republica Moldova pe de o parte, a ratificat un set de acte internaționale, care reglementează domeniul prevenirii și combaterii corupției, pe de altă parte, a aderat la grupul de state contra corupției (GRECO), a cărui recomandări sunt obligatorii pentru punere în aplicare și periodic, către o dată limită, la ședința plenară GRECO se discută nivelul de conformitate a recomandărilor adresate statului respectiv. Importanța recomandărilor GRECO este accentuată și de faptul că în diverse planuri de acțiuni comune cu Uniunea Europeană se examinează în permanență progresele înregistrate de Republica Moldova în cadrul evaluării GRECO.</p>
<p>În acest context, remarcăm că atât Convenția ONU împotriva corupției, (art.33) cât și Convenția Civilă privind corupția, art.9, cere de la statele membre, pe de o parte de a înlesni și încuraja semnalarea faptelor de corupție de către funcționarii publici și pe de altă parte, de a proteja angajații contra unor sancțiuni nejustificate, atât în sectorul privat cât și în cel public, dacă ei raportează cu bună credință. Totodată, și în cadrul evaluării în ciclul II la GRECO, Republicii Moldova i s-a adresat recomandarea „de a introduce reguli clare ce ar favoriza semnalarea de către orice agent public a cazurilor de corupție și de a stabili o protecție corespunzătoare denunțătorilor („persoanelor ce dau alarma”)”.</p>
<p>Menționăm faptul că Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a elaborat un proiect de lege integral privind protecția avertizorilor de integritate, promovarea căruia a fost însă stopată din cauza unor divergențe conceptuale. Totodată, obligațiile asumate de Republica Moldova în contextul armonizării cadrului legislativ național la standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției și lacunele legislative existente în domeniul relevat determină în continuare necesitatea amendării cadrului legislativ național cu prevederi care, pe de o parte, vor stipula expres dreptul funcționarilor publici de a raporta încălcările legislației și, pe de altă parte, ar asigura protecția acestor persoane de eventuale represii și abuzuri la locul de muncă. GRECO a stabilit că principalul motiv pentru care funcționarul public aflând în exercițiul funcțiunii despre comiterea unor încălcări, nu le raportează persoanelor și organelor competente este frica de consecințe și represii la locul de muncă.</p>

În vederea identificării soluțiilor optime pentru asigurarea protecției funcționarilor publici care raportează a fost analizată practica mai multor state (România, Bulgaria, Georgia, Belgia, Letonia, Estonia, Croația, etc). Menționăm că legislația în domeniul protecției avertizorilor de integritate ca instrument al prevenirii și combaterii corupției în administrația publică diferă de la o țară la alta. Astfel, România a adoptat Legea privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice care semnaleză încălcări ale legii și prevede expres încălcările legislației ce sunt considerate avertizări în interes public, persoanele, organele și autoritățile competente ce urmează a fi sesizate, inclusiv comisia de disciplină, mass-media, organizațiile neguvernamentale.

În Norvegia, Legea privind activitatea profesională permite oricărui angajat să raporteze, atât în interiorul organizației, cât și în exterior, orice suspiciune care se prezumă a fi de bună credință pînă la proba contrarie. În același timp, chiar dacă o avertizare este depusă cu rea credință, aceasta nu va fi o piedică pentru examinarea legală, dacă informația ține de interes public. De asemenea, dacă un denunțator este victima unor represii sau persecutări, acesta poate cere despăgubiri de la angajator prin intermediul instanței de judecată.

În Bulgaria, Cehia, Croația, legislatorul a inclus prevederi similare în legislația muncii, penală sau în legile specifice din domeniul prevenirii corupției.

În contextul celor precizate, Centrul a inițiat un proiect de amendare a unor acte legislative și anume, Legea nr. 90-XVI din 25.04.2008 privind prevenirea și combaterea corupției și Legea privind Codul de conduită a funcționarului public nr. 25-XVI din 22.02.2008 și Codul Contravențional care stipulează expres sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor legale.

Proiectul de lege stabilește expres persoanele și organele care urmează a fi sesizate de către funcționarul public care cu bună credință are dreptul să raporteze despre comiterea unor încălcări ale legislației, măsurile de protecție care pot fi aplicate și anume, prezumția de bună credință și confidențialitatea datelor de identitate și transferul funcționarului. Totodată, funcționarul public va avea dreptul să sesizeze organizațiile neguvernamentale și mass-media în situația în care raportarea încălcărilor în interiorul instituției/autorității publice se va dovedi a fi inefficientă.

De asemenea, a fost exclus alin.(2) din art.18 din Legea nr.90/2008 dat fiind faptul că liberarea de răspundere penală și contravențională nu reprezintă obiectul de reglementare a Legii prenotate dar a legilor speciale (Codul penal și Codul contravențional). Menționăm că prevederile proiectului delimitează sfera de aplicare doar la anumite încălcări comise în sectorul public, fără a limita însă dreptul oricărei persoane de a denunța orice altă încălcare a legislației comisă și în sectorul privat, prin intermediul petițiilor, plîngerilor, denunțurilor, etc.

Un element novator este și substituirea obligației de a raporta cu dreptul funcționarului public de a informa despre încălcările legii care i-au devenit cunoscute. Deși Legea nr.90/2008, la nivel național, prevede obligația funcționarilor publici de a raporta actele de corupție, dar pînă în prezent nu a fost atestat nici un caz de aplicare a acesteia, fapt confirmat și de către reprezentantul procuraturii.

Totodată, atît Convenția ONU împotriva Corupției (art.33) cît și Convenția Civilă privind Corupția (art.9) cere de la statele membre de a înlesni și încuraja semnalarea faptelor de corupție de către funcționarii publici fără a se referi la o obligație de raportare, ci doar la obligația întreprinderii măsurilor de protecție pentru persoanele care raportează *cu bună credință* asemenea fapte. Practica existentă în acest sens relevă că unele țări cum ar fi, România, Bosnia și Herțegovina prevăd dreptul funcționarului public de a informa iar altele (Bulgaria, Georgia, Serbia) stipulează obligația acestuia de a informa despre comiterea unor încălcări.

Unul din argumentele în sensul substituirii obligației de raportare cu dreptul funcționarului public este și faptul că raportarea „*cu bună credință*” și obligația raportării sunt două concepte incompatibile întrucît dacă funcționarul public raportează fiind obligat să o facă, nu se va cunoaște dacă persoana a raportat actul de corupție pentru că legea îl obligă și prevede sancțiuni în acest sens, sau pentru că „buna credință” i-a dictat necesitatea raportării.

Potrivit standardelor internaționale amintite, măsurile de protecție se aplică doar în cazul raportării cu bună credință pentru ca persoanele să nu poată beneficia de asemenea măsuri în scopuri ilicite (promovarea în funcția cuiva, aducerea intenționată a prejudiciului etc.). Astfel, menținerea obligației de raportare va determina situația în care pe de o parte, funcționarul public va fi obligat să raporteze, în caz contrar fiind sancționat, iar pe de altă parte, dacă va raporta cu rea credință (avînd această obligație, indiferent cu rea credință sau bună credință) nu va beneficia de măsuri de protecție și va fi supus represiviunilor la locul de muncă, în ambele cazuri acesta fiind sancționat.

Atragem atenția că aprobarea proiectului de lege nu va constitui un impediment pentru autoritățile și instituțiile publice care, în virtutea statutului special vor deroga de la regula generală și vor stipula în legile speciale obligativitatea raportării nu doar a actelor de corupție dar și a altor încălcări.

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție și nu conține norme de drept capabile să genereze factori de coruptibilitate.

Referitor la fundamentarea economico-financiară, precizăm că implementarea prevederilor proiectului nu necesită resurse financiare suplimentare.

Ținem să remarcăm că proiectul a fost discutat în cadrul ședinței de Guvern din 24 august 2011 și restituit Centrului pentru examinarea suplimentară a acestuia. La data de 5 septembrie curent a avut loc ședința pentru discutarea divergențelor pe marginea proiectului de lege la care au participat reprezentanții Ministerului Apărării, Serviciului de Informații și Securitate și Procuraturii Anticorupție. Propunerile și obiecțiile înaintate au fost incluse în sinteza avizelor, cu modificările ulterioare în proiect.

În această ordine de idei, remarcăm că promovarea proiectului de lege se înscrie în eforturile susținute de consolidare și perfecționare a cadrului legislativ anticorupțional, realizate întru ajustarea acestuia la standardele internaționale anticorupție, Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, Convenția civilă cu privire la corupție, Recomandările GRECO, precum și va

asigura responsabilizarea persoanelor cu statut public în ce privește respectarea normelor legale, încurajarea denunțării actelor de corupție și celor conexe acestora prin intermediul reglementării unor măsuri de protecție eficiente, consolidarea încrederii societății în corectitudinea și transparența autorităților și instituțiilor publice precum și reducerea corupției prin instituirea unei culturi de intoleranță față de acest fenomen.

Director

Viorel CHETRARU